

**50è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica
Mequinensa i Calaceit
24, 25 i 26 de maig de 2024**

Vistes panoràmiques de Mequinensa i Calaceit

Font: <https://es.wikipedia.org>

Font: <https://saposyprincesas.elmundo.es>

Organitzen: Societat d'Onomàstica, Academia Aragonesa de la Lengua, Institut d'Estudis Catalans, ToponHisp (TopArcMed i TopACaLaR).

Amb la col·laboració de: Institut d'Estudis del Baix Cinca, Associació Cultural del Matarranya, Ajuntament de Mequinensa, Ajuntament de Calaceit, Associació Coses del Poble (Mequinensa), Instituto de Estudios Altoaragoneses, Instituto de Patrimonio y Humanidades (UZ), Vicerrectorado de Política Científica (UZ).

El darrer col·loqui de la Societat d'Onomàstica a la Franja d'Aragó es va organitzar a Fraga el 1994. Trenta anys després hi retorna, però en aquesta ocasió a Mequinensa i a Calaceit. Serà el *50è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica*, en l'organització del qual cal destacar el paper de l'Acadèmia Aragonesa de la Llengua. Aquest col·loqui és també un motiu de celebració per a la SdO, ja que palesa la importància que ha tingut la SdO a l'hora de propiciar els estudis sobre l'onomàstica de l'àmbit catalanòfon (i d'altres territoris) i la participació d'investigadors procedents de disciplines diverses.

En aquesta ocasió, el *50è Col·loqui de la Societat d'Onomàstica* vol convertir-se en una oportunitat per a fomentar l'interès per la toponímia i l'antroponímia a l'Aragó, per a incentivar la recerca sobre els noms de lloc i de persona d'Aragó i, en conseqüència, per potenciar el valor de l'onomàstica com a patrimoni immaterial que la societat ha de protegir.

Les línies temàtiques d'aquest *50è Col·loqui* seran les següents:

- Onomàstica: toponímia, antroponímia i etimologia.
- Onomàstica aragonesa.

Com és habitual en els col·loquis de la Societat d'Onomàstica, una de les línies que s'ofereix permetrà presentar comunicacions relacionades amb l'onomàstica en general, encara que fent especial atenció, en aquesta ocasió, a l'etimologia que s'amaga sota cada nom de lloc i de persona. L'altra, estarà dedicada a l'onomàstica aragonesa en tot el seu conjunt, de manera que es podran presentar comunicacions referides a qualsevol àmbit lingüístic d'Aragó (català, aragonès i castellà).

Coordinació: Pere Navarro (URV/SdO), Mar Batlle (SdO/IEC), Javier Giralt (AAL/UZ/ TopACaLaR), Maite Moret (AAL/UZ), Juan Pablo Martínez (AAL/UZ), Emili Casanova (UV/ TopArcMed) i Maria Dolors Gimeno (URV/ACM).

Comitè científic: Pere Navarro (URV/SdO), Mar Batlle (SdO/IEC), Javier Giralt (AAL/UZ/ TopACaLaR), Maite Moret (AAL/UZ), Javier Terrado (UdL/ TopACaLaR), Jesús Vázquez (UZ/ TopACaLaR) i Ramon Sistac (UdL/IEC/AAL).

INSCRIPCIÓ OBLIGATÒRIA (gratuïta) en el formulari de l'enllaç:

<https://docs.google.com/forms/d/11GADG24dUCjiMPGo-FzON8xlccZHSEjdEWGaw3-uZgQ/edit>

Lloc

Mequinensa: Sala Goya (Plaça U, Mequinensa 50170).

Calaceit: Sala de Plens de l'Ajuntament (Plaza de España núm. 1 Calaceit 44610).

Allotjament (suggeriment)

Mequinensa

- Hotel Zaytum (Ctra. de Fraga, 0; tel. 974 46 41 09).
- Hostal Rodes (C. H, 1, baix, 50170; tel. 974 46 41 19).
- Hostal Mequinensa (Prolongació DN7; tel. 616 93 84 46)
- Alberg Camí de Sirga (Av. María Quintana, 4; tel. 974464705 i tel. 675012056).

Programa

Mequinensa

Dia 24

16: 30 h Entrega d'acreditacions i material.

17: 00 h Benvinguda (regidor i president de la SdO)

17: 30 h Jesús Vázquez. «Testimonios toponímicos de voces no atestiguadas en el aragonés moderno». (30' + 5)

18: 15 -19:15 Comunicacions: 3 (15'+5')

- Bernat Vellbè. «El cas de les Caroses: una confusió plena d'informació».
- Ventura Castellvell. «Toponímia d'Aldovesta, antic terme de Benifallet (Baix Ebre)».
- Joan Rovira Miró. «Toponímia d'alta muntanya de la Sénia: tres reis o un? »

19:15 Pausa

19:30-20:30 Comunicacions: 3 (15'+5')

- Carlos Ángel Rizos. «Toponímia ribagorçana: present i futur del projecte».
- Guillermo Tomás Faci. «Lengua, toponimia y documentación en la Ribagorza medieval: riesgos metodológicos y posibilidades de estudio».
- Jairo Javier García Sánchez i Emilio Nieto Ballester. «Los topónimos Nonasp(e) y Nambroca: difíciles, distantes y distintos».

21:00 Sopar organitzat

Dia 25

9:30 h Ramon Sistac. «Toponímia, paisatge i identitat». (30' + 5)

10:15-11:15 Comunicacions: 3 (15'+5')

- Albert Aragonés Salvat. «Topònims del Matarranya i les Terres de l'Ebre a la novel·la Martín de Caretas de Sebastià Juan Arbó».
- Vicent Terol i Reig. «La franja d'Aragó i la repoblació medieval de les comarques valencianes del sud (segles XIII-XV)».
- Francesc Hernández Flor. «Presència d'aragonesismes en els malnoms valencians».

Pausa. Esmorzar ofert per l'Ajuntament de Mequinensa.

12:00-13:20 Comunicacions: 4 (15'+5')

- Gabriel Sanz Casasnovas i Xavier Tomás Arias. «El *Libro de Centena de Fonz* (1569), fuente inexplorada para el conocimiento de la onomástica aragonesa».
- Ismael Xiva i Molina. «Importància de la documentació pretèrita en l'estudi lingüístic dels topònims: els casos de Conchones (Argeleta, l'Alt Millars) i de Parents (Onda, la Plana Baixa)».
- Emili Casanova. «Mirada etimològica a la toponímia de Castelló a través de dos llibres recents: *Toponímia valenciana*, de Leopoldo Peñarroja, 2023 i *Els nom dels pobles valencians* d'Abel Soler, 2023».

- José Castillo Gil. «Datos en el NGBE con el postizo arroyo que suplantán a los topónimos tradicionales de Aragón (Fortanete, Fuentes, Linares, Mosqueruela, Nogueruelas, Rubielos y Valdelinares) y Comunidad Valenciana (Cortes de Arenoso)».

13:30-14:00 Javier Giralte. «Feina feta no fa destorb: estat dels estudis onomàstics sobre la Franja d'Aragó». (30' + 5)

14:15 Dinar organitzat

17:00 h Hèctor Moret. «L'onomàstica mequinensana en l'obra literària de Jesús Moncada».

17:45 -18:45 Comunicacions: 3 (15'+5')

- Xavier Planas Batlle, Juan Karlos Lopez-Mugartza Iriarte, Carles Gascón Chopo, Mikel Belasko Ortega. «Ancils, Ansó, Ansabere, Ansovell, Anserall, Ansalonga, Ensils, Ensiula i Enseu, possibles geocindinònims?»
- Jesús Bernat, Vicent Gual i Ortí i Enric Forner i Valls. «Tots els colors del ferro: geotopònims majors de la conca del Maestrat».
- Joan Tort. «Aprofundint en el camí d'una teoria general de l'onomàstica. El principi de reciprocitat entre toponímia i antroponímia».

19:00 Passejada literària per Mequinensa amb explicacions de Jesús Moncada.

21:00 Sopar

Calaceit

Dia 26

9:45 h Benvinguda (regidor i president de la SdO).

10:00 Javier Terrado. «Toponímia àrabiga de les comarques terolenques i la seva continuïtat en l'antroponímia valenciana». (30' + 5)

10:40-12:00 Comunicacions: 4 (15'+5')

- Andreu Beltran Zaragoza. «Aproximació a l'etimologia dels topònims del terme de Queretes (Matarranya)».
- Jesús Bernat i Ferran Guardiola. «Toponímia urbana a ponent del Matarranya».
- Enric Ribes. «Topònims derivats dels noms àrabs *Sa'ít i *Za'ít».
- Antoni Garcia Osuna. Aiguaviva de Bergantes (el Baix Aragó), 1890 i 1897: anàlisi onomàstica dels censos electorals».

12:00 h Excursió al Poblat ibèric de Sant Antoni, amb explicacions de Joaquim Monclús, president de l'ASCUMA (Associació Cultural del Matarranya).

14:00 h Dinar organitzat.

ORGANITZEN

TopArcMed TopACaLaR

COL-LABOREN

